

רעפ 8748-04-25 - ביסאן אבו טארוס נ' מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 8748-04-25

לפני: כבוד הרשמת מורן יהב

המבקשים: ביסאן אבו טארוס
נגד

המשיבים: מדינת ישראל
סיווג הליך

החלטה

1. ההליך הובא לעיוני בעקבות החלטתו של כב' השופט נ' סולברג מיום 7.4.2025, וזאת לשם הכרעה בשאלה אם ניתן להגיש בקשת רשות ערעור בהליך דנן (להלן: ההליך).

רקע הדברים וטענות הצדדים

2. רקע הדברים, בתמצית: ביום 19.3.2025 הומצאה למבקש "הזמנה לדין וכתב אישום/ תעבורה", בגין הפרה של הוראות סעיף 10(א) בצירוף סעיף 38(1) לפקודת התעבורה [נוסח חדש] (להלן: הפקודה) - שעניינו נהיגה ברכב פרטי ללא רישיון נהיגה תקף לסוג הרכב, ונקבע מועד התייצבות למשפט. כן הוטל איסור מנהלי על השימוש ברכבו של המבקש למשך 30 ימים, בהתאם לסעיף 57א(2) לפקודה (להלן: האיסור המינהלי).

3. בקשה לביטול האיסור המנהלי, אשר הוגשה מכוח סעיף 57 לפקודה, התקבלה בבית משפט השלום לתעבורה בחיפה (כב' השופט י' בכר) ביום 25.3.2025 בבא"ש 8970-03-25, כך שקוצר האיסור המינהלי אשר הוטל על השימוש ברכב, ונקבע כי זה יסתיים ביום המחרת. ערעור שהגישה המשיבה בהליך לבית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים התקבל (כב' השופט ש' בנג'ו) ביום 30.3.2025 בע"ח 67481-03-25, ונקבע כי האיסור המנהלי ייוותר על כנו (להלן: פסק הדין).

4. המבקש לא השלים עם פסק הדין, ומכאן ההליך שבכותרת, אשר הוגש כהליך רשות ערעור פלילי (רע"פ).

5. סעיף 57 לפקודה קובע כך:

"על החלטת בית המשפט לפי סעיפים 57ב עד 57ד ניתן לערער לבית המשפט המחוזי שידון בערעור בדן יחיד."

השאלה הדורשת הכרעה היא, כאמור, אם ניתן להגיש לבית משפט זה בקשת רשות ערעור על פסק דין של בית המשפט המחוזי, שניתן בערעור לפי סעיף 57 לפקודה.

6. לטענת המבקש, הליכים דומים נדונו בעבר בבית משפט זה כבקשות רשות ערעור; בית המשפט קמא התיר לו להגיש את הבקשה בהתאם להוראות הדין; ובהיעדר חסם בחוק השולל את האפשרות להגיש בקשת רשות ערעור, אין לראות בשתיקתו של החוק משום חסם להגשתה.

מנגד, המשיבה טוענת כי לשון סעיף 57 לפקודה אינה מקנה אפשרות להגיש בקשת רשות ערעור לבית משפט זה, וכי אין בנמצא הוראה אחרת המאפשרת זאת. לגישתה, שתיקתו של הסעיף מלמדת על כוונת המחוקק שלא לאפשר נקיטת הליך ערעורי ב"גלגול שלישי" לבית משפט זה. עוד נטען כי מהשוואת הסעיף להוראות אחרות: סעיף 74(ה) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: חסד"פ) והפרשנות שניתנה לו בפסיקה, כמו גם מסעיף 49 לפקודה - ניתן ללמוד על כוונת המחוקק להגביל את האפשרות להגיש בקשת רשות ערעור בהתאם לסעיף 57 לפקודה.

ביום 10.4.2024 התבקשה תגובת המבקש לתשובת המשיבה, ובפרט לטענה בדבר היעדר סמכות להגשת ההליך. בתגובתו מיום 14.4.2025 חזר המבקש על חלק מטיעונו לעניין מקור הסמכות, וכן טען כי נגרם לו עיוות דין בערכאה קמא.

דין והכרעה

7. נקודת המוצא לדיון היא סעיף 41 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן: חוק בתי המשפט), אשר קובע כי:

"(א) פסק דין של בית משפט מחוזי בערכאה ראשונה ניתן לערעור לפני בית המשפט העליון.
(ב) החלטה אחרת של בית משפט מחוזי בענין אזרחי, ופסק דין של בית משפט מחוזי בערעור, ניתנים לערעור לפני בית המשפט העליון, אם ניתנה רשות לכך מאת נשיא בית המשפט העליון או מאת שופט אחר של בית המשפט העליון שנשיאו קבע לכך, או מאת בית המשפט העליון, ובפסק דין - גם אם ניתנה רשות לכך בגוף פסק הדין..."

8. על פני הדברים, במקרה דנן עסקינן בפסק דין של בית משפט מחוזי שניתן בערעור, ומכאן שדומה כי חלה הוראת סעיף 41(ב) לחוק בתי המשפט; קרי, ניתן לערער על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בערעור, בכפוף למתן רשות. ואכן, לאורך השנים נדונו מקרים דומים כבקשות רשות ערעור בבית משפט זה (ראו, למשל: רע"פ 1286/11 אמברם נ' מדינת ישראל (16.10.2012); רע"פ 5608/17 מצדר בע"מ נ' מדינת ישראל (17.7.2017)).

9. לצד האמור, השאלה אם ניתן להגיש הליך כזה לבית המשפט העליון נותרה בצריך עיון (ראו: רע"פ 8179/15 בר ששת נ' מדינת ישראל, בפסקה 9 (15.8.2016)). עם זאת, איני סבורה כי יש בטענות המשיבה בהליך דנן כדי ללמד על היעדר אפשרות לנקוט בהליך כאמור. סעיף 74(ה) לחסד"פ אליו הפנתה המשיבה בתשובתה עוסק ב"החלטה אחרת" שעניינה עיון בחומר חקירה. כידוע, בהליך הפלילי לא מוקנית לבעלי הדין זכות ערעור על "החלטת ביניים" או על "החלטה אחרת" ואף לא ניתן לבקש רשות לערער על החלטה כזו. על החלטת ביניים בפלילים ניתן להשיג, ככלל, רק במסגרת הערעור על פסק-הדין הסופי (ראו: ע"פ 121/88 מדינת ישראל נ' דרוויש, פ"ד מה(2) 663, 677 (1991); וכן ראו: סעיפים 41(א) ו-52(א) לחוק בתי המשפט, וכן סעיפים 41(ב) ו-52(ב) לחוק בתי המשפט, המאפשרים הגשת בקשת רשות ערעור רק על "החלטה אחרת" בענין אזרחי). סעיף 74(ה) לחסד"פ הוא אחד החריגים הבודדים לכלל זה, ותכליתו היא להעניק זכות ערר מקום שבו זכות כאמור אינה קיימת. לעומת זאת, במקרה דנן מדובר בפסק דין בערעור, ולפיכך, איני סבורה כי ניתן להקיש מסעיף 74(ה) לחסד"פ באשר לשלילת האפשרות להגיש בקשת רשות ערעור במקרה דנן (ראו למשל: בש"פ 3426/21 קאשי נ' מדינת ישראל, וההפניות שם (26.5.2021); רע"א 3312/04 אשורנס גנרל דה פרנס נ' הכונס הרשמי בתפקידו כמפרק בנק הצפון אמריקה בע"מ, בפסקה 17 (26.10.2005); הש"פ 2560/24 בן יששכר נ' מדינת ישראל (15.5.2024); וכן ראו, יעקב קדמי על סדר הדין בפלילים חלק שני - הליכים שלאחר כתב אישום, כרך ב 1846 (מהדורה מעודכנת, 2009)).

10. זאת ועוד, דומה כי גם השוואת לשונו של סעיף 57 לפקודה ללשונו של סעיף 49 לפקודה אין בה כדי להוביל למסקנה אחרת. וזו לשון סעיף 49 לפקודה:

"49. החלטת בית המשפט לפי סעיפים 46, 46ב, 47, 48 או 50 ניתנת לעיון חוזר ולערר בדרך הקבועה בחוק סדר הדין הפלילי, תשכ"ה-1965, לענין צו שניתן בבקשה לשחרור בערובה כאילו היתה צו כאמור..."

משמעות הדברים היא כי החלטות בית המשפט שניתנות לפי הסעיפים המנויים בסעיף 49 לפקודה כפופות להוראות חוק סדר הדין הפלילי התשכ"ה-1965 לענין עיון חוזר וערר. לפיכך, על בקשה למתן רשות ערר בהתאם לסעיף זה חלה אמת מידה זהה לזו שחלה על בקשת רשות ערר, בהתאם לסעיף 53(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים) התשנ"ו-1996 (להלן: חוק המעצרים) (ראו: בש"פ 1084/16 גלוסקין נ' מדינת ישראל, בפסקה 5 (6.3.2016); בש"פ 3699/22 פרחי נ' מדינת ישראל, בפסקה 4 (6.6.2022)). בעבר, חוק המעצרים הקנה שני עררים בזכות - לבית המשפט שלערעור וכן לבית המשפט העליון. ואולם, לאחר כניסתו לתוקף של תיקון מס' 8 לחוק המעצרים, המחוקק החליף את הסדר זה בהסדר שבו נקבע כי במקרים הרלוונטיים תעמוד זכות ערר אחת, ועל החלטת בית המשפט המחוזי בערר שכזה ניתן להגיש בקשת רשות לערעור לבית המשפט העליון (חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים) (תיקון מס' 8), התשע"א-2011, ס"ח 2284, 654; סעיף 49 לפקודה; בש"פ 5092/11 צ'צ'לינצ'קי נ' מדינת ישראל (10.7.2011); בש"פ 546/15 אגבאריה נ' מדינת ישראל, בפסקה 4 (26.1.2015)).

11. סעיף 53(א) לחוק המעצרים קובע:

"53. (א) עצור, משוחרר בערובה ותובע רשאים לערור על החלטת בית משפט בענין הנוגע למעצר, לשחרור, להפרת תנאי ערובה או להחלטה בבקשה לעיון חוזר, וכן רשאי ערב לערור בענין ערבותו, בפני בית משפט שלערעור, שידון בערר בשופט יחיד.
(א1)(1) על החלטת בית המשפט המחוזי בערר לפי סעיף קטן (א) רשאי כל אחד מהמפורטים באותו סעיף קטן לפנות בבקשה למתן רשות לערור לפני בית המשפט העליון;"

מדברי ההסבר לחוק עולה כי תכלית התיקון הייתה לצמצם את מספרם של העררים בענייני מעצרים המובאים לפני בית משפט זה, וזאת, בין היתר, באמצעות התאמת היקף זכות הערר של עצור על החלטות בענין מעצרו להיקף זכות הערר המוקנית לנאשם בהליך העיקרי, כאמור בסעיף 41(ב) לחוק בתי המשפט. במילים אחרות, המחוקק ביקש להחיל את המצב המשפטי הנוהג ביחס להליך העיקרי

על עררי מעצרים, ובכך, בין היתר, להפוך את הערר השני הקבוע בסעיף 53 לחוק המעצרים מערר בזכות לערר ברשות (ראו: הצעת חוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים) (תיקון מס' 9) (ערר שני ברשות והארכת מעצר או חידושו), התש"ע-2010) (להלן: תיקון מס' 9). בדברי ההסבר צוין במפורש כי "...התיקון האמור ישפיע, בין השאר, גם על עררים על פסילת רישיון לפי סעיף 49 לפקודת התעבורה, שמחיל את הוראות חוק המעצרים לגבי אותם עררים". על כן, נראה כי כוונת המחוקק הייתה אך לצמצם את זכות הערר השני מערר בזכות לבקשת רשות ערר, וזאת כדי להתאימו להסדר הקבוע בסעיף 41(ב) לחוק בתי המשפט (ראו למשל: בש"פ 2173/12 אל גיני נ' מדינת ישראל, בפסקה 6 (22.3.2012)).

12. יצוין כי תיקון זה נעשה לאחר שנוסף סעיף 57 לפקודה במסגרת החוק לתיקון פקודת התעבורה (מס' 42), התשנ"ז-1997 (להלן: תיקון מס' 42 לפקודה). עם זאת, סעיף 49 אינו מזכיר הליכים לפי סעיף 57 לפקודה. מכך, מבקשת המשיבה ללמוד כי כוונת המחוקק ביחס לסעיף 57 לפקודה הייתה שלא לאפשר כלל ערעור - בין אם בזכות ובין אם ברשות. עם זאת, מאחר שסעיף 49 לפקודה אליו הפנתה המשיבה מלמד דווקא על מתן אפשרות רחבה לערעור במקרה דומה למקרה דנן - המקרה של פסילת רישיון נהיגה, גם אם זו צומצמה בהמשך - ובהיעדר הוראה אחרת השוללת את האפשרות להגיש בקשת רשות ערעור על פסק דין שניתן לפי סעיף 57 לפקודה, לא שוכנעתי כי שתיקת המחוקק בהקשר זה מקימה חסם דיוני המונע הגשת בקשה רשות ערעור כאמור בהתאם לסעיף 41(ב) לחוק בתי המשפט (ראו והשוו: יעקב קדמי על סדר הדין בפלילים חלק שני - הליכים שלאחר כתב אישום, כרך ב' 1829, 1846 (מהדורה מעודכנת, 2009); גבריאל הלוי תורת הדין הפלילי, 73-74(כרך ד'), 2011). בהקשר זה יצוין כי דברי ההסבר לתיקון מס' 42 אינם כוללים התייחסות מפורשת להוראות סעיף 57 לפקודה. בנסיבות אלה אין להטות את הכף למסקנה כי תכליתו של הסעיף הייתה בהכרח לשלול את האפשרות להגיש בקשת רשות ערעור לבית משפט זה.

13. סיכומם של דברים: בשים לב לכך שההליך הערעורי הוגש על פסק דין של בית משפט מחוזי בערעור, אשר בהתאם לסעיף 41(ב) לחוק בתי המשפט ניתן להגיש עליו בקשת רשות ערעור לבית משפט זה; בהיעדר הוראה מפורשת אחרת בדין; ומשלא שוכנעתי כי יש בהסדרים אחרים שעליהם הצביעה המשיבה כדי ללמד על רצון המחוקק לשלול את האפשרות להגיש בקשת רשות ערעור על החלטה כאמור לפי סעיף 57 לפקודה - ההליך שבכותרת ימשיך להתברר כרשות ערעור פלילי, והטיפול בו ימשך כסדרו.

ניתנה היום, י"ח ניסן תשפ"ה (16 אפריל 2025).

מורן יהב, שופטת
רשמת